

[← უკან](#)

[«წინა შემდეგ»](#)

საკასაციო საჩივარი

საქმის ნომერი	ბს-669(კ-20)	კატეგორია	დავები ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტის კანონიერების თაობაზე
თარიღი	24/06/2021	სახეობა	სხვა აქტები
შედეგი	გაუქმდა და მიღებულია ახალი გადაწყვეტილება	დავის საგანი	თანხის დაკისრება

გადაწყვეტილება/განჩინება

საქმე #ბს-669(კ-20)

24 ივნისი, 2021 წელი
ქ. თბილისი

ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატა
შემდეგი შემადგენლობით:

მაია ვაჩაძე (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
მოსამართლეები: ნუგზარ სხირტლაძე, ალექსანდრე წულაძე

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორი (მოპასუხე) – სს „...ა“

მოწინააღმდეგე მხარე (მოსარჩელე) – საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი

გასაჩივრებული განჩინება – თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 24 დეკემბრის განჩინება

დავის საგანი – თანხის დაკისრება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი :

2018 წლის 16 აპრილს საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა სასარჩელო განცხადებით მიმართა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიას მოპასუხის - სს „...ის“ მიმართ.

მოსარჩელის განმარტებით, ერთი მხრივ, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტსა (შემდგომში „შემსრულებელი“) და მეორე მხრივ, სს „...ას“ შორის 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებულ იქნა #შს/17-175(2121) ხელშეკრულება, რის საფუძველზეც, დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა აიღო ვალდებულება, განეხორციელებინა ...ის ობიექტების დაცვა, საბილეთო საღაროების სიგნალიზაციით მომსახურება და საღაროების ინკასაცია (შემდგომში „მომსახურება“). აღნიშნული ხელშეკრულების ღირებულება შეადგენდა დღგ-ის ჩათვლით არაუმეტეს 10 589 924.16 ლარს. ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობების შესაბამისად, „ანგარიშსწორება“ მიმწოდებელთან განხორციელებოდა ყოველთვიურად, არასრული თვის შემთხვევაში კი, მომსახურების ღირებულება ანაზღაურდებოდა მომსახურების გაწეული დღეთა პროპორციულად, შესაბამისი მიღება-ჩაბარების აქტის შედგენიდან და შემსყიდველისთვის წარდგენიდან 20 საბანკო დღის განმავლობაში, ხოლო 7.4. პუნქტის შესაბამისად, ანგარიშსწორებისთვის მიმწოდებელი ვალდებული იყო, შემსყიდველისთვის წარედგინა შემდეგი დოკუმენტები: მიღება-ჩაბარების აქტი, ცნობები გაწეული მომსახურების შესახებ, საგადასახადო ანგარიშ-ფაქტურა. ხელშეკრულების მიხედვით, ...ას დაერიცხა 2017 წლის ოქტომბრის ინკასაციის მომსახურების საფასური 10 300 ლარის ოდენობით. საიდანაც მოპასუხი

გადასახდელი ოდენობის დადგენილება დადგინდა 2 284.48 ლარის ოდენობით, სადასაწყისი ოდენობის დადგინდა 8 015.52 ლარი. შესაბამისად, მოსარჩელე მიიჩნევს, რომ სს „...ას“ დეპარტამენტის მიმართ წარმოეშვა დავალიანება 2 284.48 ლარის ოდენობით.

ამდენად, მოსარჩელემ მოპასუხე სს „...ისათვის“ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სასარგებლოდ 2284.48 ლარის გადახდის დაკისრება მოითხოვა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილებით საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სარჩელი დაკმაყოფილდა; მოპასუხე სს „...ას“ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სასარგებლოდ 2 284.48 ლარის გადახდა დაეკისრა.

სასამართლომ დადგინდად მიიჩნია, რომ ერთი მხრივ, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტსა (შემდგომში „შემსრულებელი“) და, მეორე მხრივ, სს „...ას“ შორის 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებულ იქნა #შს/17-175(2121) ხელშეკრულება, რომლის თანახმად, დაცვის პოლიცია იღებდა ვალდებულებას ...ის ობიექტების დაცვის თაობაზე, ასევე ვალდებულებას, განეხორციელებინა საბილეთო საღაროების სიგნალიზაციით მომსახურება და საღაროების ინკასაცია (შემდგომში „მომსახურება“). ხელშეკრულების 7.3 პუნქტის თანახმად „დამკვეთს“ უნდა გადაეხადა დაცვის მომსახურების საფასური ყოველთვიურად, არასრული თვის შემთხვევაში კი, მომსახურების ღირებულება უნდა ანაზღაურებულიყო მომსახურების გაწეულ დღეთა პროპორციულად.

2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული #შს/17-175(2121) ხელშეკრულების მიხედვით, ანგარიშსწორება მიმწოდებელთან უნდა განხორციელებულიყო ყოველთვიურად, არასრული თვის შემთხვევაში მომსახურების ღირებულება ანაზღაურდებოდა მომსახურებაგაწეულ დღეთა პროპორციულად, შესაბამისი თვის მიღება-ჩაბარების აქტის (დედანი) შედგენიდან და შემსყიდველისათვის წარდგენიდან 20 საბანკო დღის განმავლობაში.

სასამართლომ, ასევე, დადგინდად მიიჩნია, რომ სს „...ას“ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მიმართ 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული #შს/17-177(2121) ხელშეკრულების საფუძველზე, 2018 წლის 16 აპრილის მდგომარეობით ერიცხებოდა ინკასაციის, 2017 წლის დეკემბრის თვის დებიტორული დავალიანება - 2 284.48 ლარი.

სასამართლომ განმარტა, რომ უფლება-მოვალეობა კეთილსინდისიერად განხორციელებულად ითვლება იქამდე, სანამ საწინააღმდეგო არ დადასტურდება, შესაბამისად, არსებობს კეთილსინდისიერი ქცევის პრეზუმფცია. კრედიტორი, უფლებამოსილია, ვალდებულების ძალით, მოსთხოვოს მოვალეს რაიმე მოქმედების შესრულება ან მოქმედებისაგან თავის შეკავება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316.1 მუხლი), ხოლო კანონის ძალით - თავისი უფლებებისა და ქონებისადმი განსაკუთრებული გულისხმიერება (საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316.2 მუხლი). ამდენად, სასამართლომ აღნიშნა, რომ მხარეებს ეკისრებათ არა მხოლოდ კანონით ან ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულებების კეთილსინდისიერად შესრულების, არამედ ვალდებულებით-სამართლებრივი ურთიერთობის ფარგლებში ერთმანეთის უფლებებისა და კანონით გათვალისწინებული ინტერესებისათვის პატივისცემის ვალდებულება. ამდენად, ვალდებულების კეთილსინდისიერი შესრულება გულისხმობს არა მხოლოდ კანონით ან ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულებას, არამედ ყველა იმ დამატებითი უფლება-მოვალეობების განუხრელად დაცვას, რაც ვალდებულების შინაარსიდან პირდაპირ არ მომდინარეობს, თუმცა, კეთილსინდისიერი ქცევის სტანდარტის გათვალისწინებით, იგულისხმება. სასამართლოს შეფასებით, აღნიშნული სტანდარტი სხვა არაფერია, თუ არა მეორე მხარის უფლებებისა და ინტერესების იმ ფარგლებში პატივისცემა, რა ფარგლებშიც კონტრაჰენტს მისი უფლებისა და მოვალეობების პატივისცემის გონივრული მოლოდინი ჰქონდა. გონივრულ მოლოდინს მიღმა სტანდარტი კეთილსინდისიერების პრინციპის დარღვევად არ განიხილება.

სასამართლომ, ასევე, აუცილებლად მიიჩნია მოცემული სადავო სამართალურთიერთობის შეფასებისას განმარტა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლი, რომლის პირველი ნაწილის შესაბამისად, ორ პირს შორის არსებული ურთიერთმოთხოვნა შეიძლება გაქვითვით შეწყდეს, თუ დამდგარია ამ მოთხოვნათა შესრულების ვადა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის შესაბამისად, ვალდებულებათა გაქვითვა შესაძლებელია მაშინაც, როცა ერთ-ერთი მოთხოვნის შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, მაგრამ ამ მოთხოვნის უფლების მქონე მხარს უქერს გაქვითვას.

სასამართლომ განმარტა, რომ ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვა წარმოადგენს ცალმხრივ გარიგებას, რა დროსაც სამართლებრივი შედეგის დადგომისათვის სავალდებულოა ერთი პირის მიერ ნების გამოვლენა, ხოლო მეორე პირის მიერ მისი მიღება, მისი ქმედითობა დამოკიდებულია მეორე პირის მიერ ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვის ნების მიღებასა და გასაქვითი ვალდებულების არასადავოობაზე, ეს კი იმას ნიშნავს, რომ გარიგების დადება შესაძლებელია მაშინ, როდესაც მხარეების მიერ აღიარებულია და სადავოდ არ არის გამხდარი ვალდებულება და მისი მოცულობა. ამდენად, სადავოობის შემთხვევაში, გაქვითვა შესაძლებელია დავის გადაწყვეტის შემდგომ.

სასამართლომ მიუთითა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება არ ყოფილა დადასტურებული მოსარჩელე მხარის მიერ და იმის გათვალისწინებით, რომ იგი წარმოადგენდა სადავო ვალდებულებას, შესაბამისად, ზიანის ანაზღაურების ვალდებულება არ დადასტურდა.

აპაღდუოქისი სოიასოქისი უფლეისი ოქალიაგია სქასაღუქელი იყო სასაოოლო გასილეისი გზით დადასტურებით, იმისათვის, რომ მოპასუხეს სასარჩელო მოთხოვნის ჩასათვლელად გამოეყენებინა თავისი უფლება ზიანის ანაზღაურების თაობაზე, უნდა მოეთხოვა ასეთი გადაწყვეტილების მიღება სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით დადგენილი ფორმითა და წესით შესაბამისი სარჩელის (შეგებებული სარჩელის) წარდგენით. საპროცესო კანონმდებლობის თანახმად, მხარეები თვითონ იღებენ გადაწყვეტილებას სარჩელის ან განცხადების წარდგენის გზით დაიწყონ წარმოება კონკრეტული უფლებისა თუ ინტერესის დასაცავად, თვითონ განსაზღვრავენ დავის საგანს და თუ რა ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს და რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 188-189-ე მუხლების შესაბამისად, მოპასუხეს უფლება აქვს აღძრას შეგებებული სარჩელი მოსარჩელის მიმართ შესაბამისი მოთხოვნით და ის სასამართლოს მიერ მიღებული ქნება თუ: ა) შეგებებული სარჩელის მოთხოვნა მიმართულია პირვანდელი მოთხოვნის ჩასათვლელად; ბ) შეგებებული სარჩელის დაკმაყოფილება მთლიანად ან ნაწილობრივ გამოიციხავს პირვანდელი სარჩელის დაკმაყოფილების შესაძლებლობას; გ) შეგებებულ სარჩელსა და პირვანდელ სარჩელს შორის არის ურთიერთკავშირი და მათი ერთად განხილვის შედეგად აღძრული დავა უფრო სწრაფად და სწორად გადაწყდება.

სასამართლომ მიუთითა, რომ განსახილველ შემთხვევაში, აღნიშნულ ფაქტს ადგილი არ ჰქონია, შესაბამისად, მოპასუხე მხარის მითითება ურთიერთგაქვითვასთან მიმართებით ვერ იქნებოდა გაზიარებული.

სასამართლომ დადგენილად მიიჩნია, რომ მხარეებს შორის დადებული ხელშეკრულებებით განისაზღვრა ისეთი არსებითი პირობები, რომელთა შეუსრულებლობისათვის ხელშეკრულებების მონაწილე მხარეებს წარმოეშვათ ამავე ხელშეკრულებებით გათვალისწინებული შესრულებული სამუშაოს ღირებულების ანაზღაურების ვალდებულება. კერძოდ, საქმის მასალებში წარმოდგენილი მტკიცებულებებითა და თავად სასამართლო სხდომაზე გამოცხადებული მოსარჩელე მხარის ახსნა-განმარტებით, სასამართლომ დადასტურებულად მიიჩნია, რომ მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების თანახმად, სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა აიღო ვალდებულება, უზრუნველყო ...ის ობიექტების დაცვა, საბილეთო სალაროების სიგნალიზაციით მომსახურება და სალაროების ინკასაცია. სასამართლომ აღნიშნა, რომ მოპასუხე მხარე თავს არიდებდა და არ იხდიდა ხელშეკრულებით გათვალისწინებულ დავალიანების თანხას. ყოველივე აღნიშნულის გათვალისწინებით, სასამართლომ მიიჩნია, რომ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სარჩელი საფუძვლიანი იყო, იგი უნდა დაკმაყოფილებულიყო და მოპასუხე სს „...ას“ მოსარჩელის სასარგებლოდ უნდა დაკისრებოდა ჯამში 2 284.48 ლარის გადახდა.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილება სააპელაციო წესით გაასაჩივრა სს „...ამ“, რომელმაც გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 24 დეკემბრის განჩინებით სს „...ის“ სააპელაციო საჩივარი არ დაკმაყოფილდა; უცვლელი დარჩა თბილისის საქალაქო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა კოლეგიის 2018 წლის 28 ივნისის გადაწყვეტილება.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა სამოქალაქო კოდექსის 361-ე მუხლზე, რომლის შესაბამისად, ყოველი შესრულება გულისხმობს ვალდებულების არსებობას. ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას.

სააპელაციო სასამართლომ მიუთითა, რომ სს „...ას“ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მიმართ 2017 წლის 27 ივნისის გაფორმებული #შს/17-177(2121) ხელშეკრულების საფუძველზე, 2018 წლის 16 აპრილის მდგომარეობით ერიცხება ინკასაციის, 2017 წლის დეკემბრის თვის დებიტორული დავალიანება - 2284.48 ლარი.

სააპელაციო სასამართლოს აღნიშვნით, მოპასუხე მიუთითებდა იმაზე, რომ უნდა მომხდარიყო მოსარჩელისათვის გადასახდელი თანხის გაქვითვა. აღნიშნულს ასაბუთებდა იმით, რომ მხარეებს შორის 2017 წლის 27 ივნისის გაფორმებული #შს/17-175 ხელშეკრულების 9.1 და 9.2 პუნქტებით დაცვის პოლიციამ გამოავლინა ნება, რომ თუ ქურდობით გამოწვეული ზიანი წარმოიშობოდა, მოხდებოდა ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვა (უპირობოდ). სააპელაციო სასამართლოს მითითებით, აპელანტი განმარტავდა, რომ დადასტურდა ქურდობის ფაქტი (რომლის მტკიცებულებებიც მოცემულია საქმეში), შესაბამისად, დადასტურდა ზიანი. ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, აპელანტი მიიჩნევდა, რომ სს „...ის“ მიერ 2017 წლის დეკემბრის თვის მომსახურების ღირებულებიდან გამოქვითულ იქნა 2017 წლის აგვისტოში ...ის ...ო ...ში ...ისათვის ქურდობით მიყენებული მატერიალური ზარალის ოდენობა, რამაც მთლიანობაში დღგ-ის ჩათვლით შეადგინა 2 284.48 ლარი.

სააპელაციო პალატამ არ გაიზიარა მოპასუხის პოზიცია ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვასთან დაკავშირებით და მიუთითა საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლზე, კერძოდ, აღნიშნული მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ორ პირს შორის არსებული ურთიერთმოთხოვნა შეიძლება გაქვითვით შეწყდეს, თუ დამდგარია ამ მოთხოვნათა შესრულების ვადა. ამდენად, განსახილველი ნორმის თანახმად, ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვისას უნდა არსებობდეს ორი აუცილებელი წინაპირობა: ორივე პირი ერთმანეთისათვის

ერთდროულად კოედიტორიც უხდა იყოს და შოვალეც, ე.ი. ორივეს ერთმანეთის ძირითად უხდა ეკისრებოდა ვალდებულების შესრულება და ასევე დამდგარი უნდა იყოს ამ მოთხოვნათა შესრულების ვადა. აღნიშნული ნორმის თანახმად, ეს ორი წინაპირობა უნდა არსებობდეს ერთდროულად იმისათვის, რომ განხორციელდეს ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვა. ამ წესიდან გამონაკლისს წარმოადგენს ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი, რომლის თანახმად, ვალდებულებათა გაქვითვა შესაძლებელია მაშინაც, როცა ერთ-ერთი მოთხოვნის შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, მაგრამ ამ მოთხოვნის უფლების მქონე, მხარს უჭერს გაქვითვას. ვალდებულების გაქვითვა ხორციელდება მეორე მხარისათვის შეტყობინებით. სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ ამ ნორმის დანაწესი (442-ე მუხლის მე-2 ნაწილი) კონკრეტულ დავაზე ვერ გავრცელდებოდა, რადგან მოსარჩელე მხარს არ უჭერდა გაქვითვას, ე.ი. არ არსებობდა მისი ნება, რაც აუცილებელი პირობა იყო ამ ნორმით ურთიერთობის მოწესრიგებისათვის.

სააპელაციო პალატამ გაიზიარა საქალაქო სასამართლოს განმარტება, რომ ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვა წარმოადგენს ცალმხრივ გარიგებას, რა დროსაც სამართლებრივი შედეგის დადგომისათვის სავალდებულოა ერთი პირის მიერ ნების გამოვლენა, ხოლო მეორე პირის მიერ მისი მიღება, მისი ქმედითობა დამოკიდებულია მეორე პირის მიერ ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვის ნების მიღებასა და გასაქვითი ვალდებულების არასადავოობაზე, ეს კი იმას ნიშნავს, რომ გარიგების დადება შესაძლებელია მაშინ, როდესაც მხარეების მიერ აღიარებულია და სადავოდ არ არის გამხდარი ვალდებულება და მისი მოცულობა. ამდენად, სადავოობის შემთხვევაში, გაქვითვა შესაძლებელია დავის გადაწყვეტის შემდგომ.

სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ პირველი ინსტანციის სასამართლომ სამართლებრივი თვალსაზრისით სწორად შეაფასა საქმესთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოებები და სს „...სს“ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სასარგებლოდ მართებულად დააკისრა 2 284.48 ლარის გადახდა. თავის მხრივ, აპელანტმა თავის სააპელაციო საჩივარში ვერ გააქარწყლა პირველი ინსტანციის სასამართლოს მიერ გაკეთებული სამართლებრივი დასკვნები, ვერ მიუთითა და ვერ წარმოადგინა ისეთი არგუმენტები, რომლებზე დაყრდნობითაც, შესაძლებელი იქნებოდა საქმეზე დადგენილი ფაქტების სხვაგვარი სამართლებრივი შეფასება. ყოველივე აღნიშნულიდან გამომდინარე, სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ აპელანტის მიერ წარდგენილი მოტივაცია არ ქმნიდა სააპელაციო საჩივრის დაკმაყოფილების, გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმებისა და სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის შესაძლებლობას.

თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 24 დეკემბრის განჩინება საკასაციო წესით გასაჩივრა სს „...სს“, რომელმაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმება და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმა მოითხოვა.

კასატორის განმარტებით, სააპელაციო სასამართლომ არ გაიზიარა მსგავსი კატეგორიის საქმეებთან დაკავშირებით საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკა. სააპელაციო სასამართლომ ყოველგვარი გამოკვლევის გარეშე, ზედპირულად მიიღო განჩინება მოცემულ საქმეზე, რაც გასაჩივრებული განჩინების გაუქმებისა და ახალი გადაწყვეტილებით სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის საფუძველია.

კასატორი ყურადღებას ამახვილებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 15 იანვრის #ბს-371-371(კ-18) გადაწყვეტილებაზე, რომლითაც საკასაციო სასამართლომ დაადგინა სს „...სს“ და სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტს შორის „დაცვის ხელშეკრულებიდან“ გამომდინარე ერთგვაროვანი დავების გადაწყვეტის სამართლებრივი გარემოებები.

კასატორი მიუთითებს საქმესთან დაკავშირებულ ფაქტობრივ გარემოებებზე, კერძოდ, სს „...სს“ და სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული #შს/17-175 ხელშეკრულებით მხარეები შეთანხმდნენ მის ყველა არსებით პირობაზე. ხელშეკრულების თანახმად, სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა იკისრა სს „...სს“ ობიექტების დაცვის, ინკასაციისა და საბილეთო სალაროების სიგნალიზაციის მომსახურების ვალდებულება. ამავე ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობების მე-3 მუხლის 3.5.5 პუნქტის თანახმად, მიმწოდებელი (სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი) ვალდებულია უპირობოდ აანაზღაუროს ხელშეკრულების დანართ #2-ში აღნიშნულ ობიექტებზე შემსყიდველის მიერ აღმოჩენილი მატერიალური აქტივების დანაკლისი საბაზრო ფასის გათვალისწინებით და დაზიანებული ნივთის საბაზრო ღირებულება, გარდა „ფორსმაჟორული“ სიტუაციით მიყენებული ზიანისა. ამავე ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობების მე-9 მუხლის 9.1. პუნქტის თანახმად, მიმწოდებელი (სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი) ვალდებულია უპირობოდ აანაზღაუროს ხელშეკრულების დანართ #2-ში აღნიშნულ ობიექტზე შემსყიდველის მიერ აღმოჩენილი ქურდობით გამოწვეული მატერიალური აქტივების დანაკლისი საბაზრო ფასის გათვალისწინებით და დაზიანებული ნივთის საბაზრო ღირებულება, გარდა „ფორსმაჟორული“ სიტუაციებით მიყენებული ზარალისა. ამავე პუნქტის 9.2 ქვეპუნქტის თანახმად კი, შემსყიდველი (სს „...სს“) უფლებამოსილია უპირობოდ (უაქცეპტო წესით) გამოქვითოს მიმწოდებლისათვის ასანაზღაურებელი თანხის 9.1 პუნქტში მითითებული მიზეზით მიყენებული მატერიალური ზიანის ოდენობა, მიმწოდებლისათვის წერილობითი პრეტენზიის წარდგენიდან ერთი თვის ვადის გასვლის შემდეგ.

კასატორის განმარტებით, 2017 წლის 23 აგვისტოს, ...ის ...ო ...ში, რომელიც შედის ზემოაღნიშნული ხელშეკრულების 9.1 პუნქტით გათვალისწინებულ დანართი #2-ით

ჩამოთვლილ დასაცავი ობიექტების ნუსხაში, ადგილი ჰქონდა ქურდობის ფაქტს, კერძოდ, ... #...-დან დაუდგენელი პირების მიერ მოპარულ იქნა სხვადასხვა ფერადი ლითონის შემცველი მარაგი ნაწილები. ქურდობის ფაქტის შესახებ ...იდან წერილობით ეცნობა დაცვის პოლიციის ხაშურის სამმართველოს და იმავე დღეს შედგა აქტი დაცვის პოლიციის წარმომადგენლის მონაწილეობით. აღნიშნულ ფაქტზე ამავე დღეს შსს ხაშურის რაიონული პოლიციის სამმართველოს მიერ აღძრულ იქნა #030230817001 სისხლის სამართლის საქმე საქართველოს სისხლის სამართლის კოდექსის 177-ე მუხლის პირველი ნაწილით გათვალისწინებული დანაშაულის (ქურდობის, ანუ სხვისი მოძრავი ნივთის მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზნით ფარული დაუფლების) ფაქტზე.

კასატორის მითითებით, აღნიშნული ქურდობის შედეგად, ...ისათვის მიყენებულმა მატერიალურმა ზიანმა აუდიტორულ-საკონსულტაციო კორპორაცია „...ის“ 2017 წლის 4 ოქტომბრის დასკვნის შესაბამისად, შეადგინა 1936 ლარი დღგ-ის გარეშე, ხოლო დღგ-ის ჩათვლით - 2 284.48 ლარი. ამდენად, კასატორი მიიჩნევს, რომ მხარეებს შორის 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, ...ას სრული უფლება ჰქონდა მისთვის მიყენებული მატერიალური ზიანი უპირობოდ გამოექვეთა სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისათვის ასანაზღაურებელი მომსახურების ღირებულებიდან.

კასატორი არ იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს განმარტებას, რომ ...ა არ იყო უფლებამოსილი, მატერიალური ზიანის თანხა გამოექვეთა სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისათვის ასანაზღაურებელი თანხიდან, ვინაიდან მას არ ჰქონდა თანხმობა აღნიშნულზე. კასატორი მიიჩნევს, რომ მოცემული განმარტება არ შეესაბამება არც ფაქტობრივ გარემოებებს და არც უზენაესი სასამართლოს მიერ ანალოგიურ დავასთან დაკავშირებით გაკეთებულ განმარტებებს. კერძოდ, კასატორი მიუთითებს საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 15 იანვრის #ბს-371-371(კ-18) გადაწყვეტილებაზე, სადაც საკასაციო სასამართლომ განმარტა, რომ „იმ პირობებში, როდესაც ხელშეკრულების მხარეები შეთანხმდნენ მის ყველა არსებით პირობაზე, მათ შორის, შესაბამისი პირობების დადგომისას სს „...ის“ მიერ მისთვის მიყენებული ზარალის უაქცეპტო წესით გაქვითის უფლებამოსილებაზე, სააპელაციო პალატის მჯელობა სს „...ის“ მიერ შეგებებული სარჩელის არარსებობის გამო, გამოქვითული თანხის დაკისრების თაობაზე, არ შეესაბამება მხარეთა მიერ ხელმოწერილ შელშეკრულებას, რომლის კანონიერება არ არის სადავო და მხარეები არ მიუთითებენ მისი სრულად ან ნაწილობრივ ბათილობის შესახებ.“

ამასთან, კასატორი აღნიშნავს, რომ ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობების 9.1 და 9.2 პუნქტები (რომლებზეც მხარეები შეთანხმდნენ ხელშეკრულების გაფორმების დროს და ისინი სადავოდ არასდროს გაუხდიათ) არ ეწინააღმდეგება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლს და მეტიც, გამომდინარეობს აღნიშნული მუხლიდან. კასატორი მიიჩნევს, რომ ხელშეკრულების 9.1 და 9.2 პუნქტებით დაცვის პოლიციამ გამოავლინა ქურდობით გამოწვეული ზიანის წარმოშობის შემთხვევაში ურთიერთმომთხოვნათა უპირობოდ გაქვითვის ნება.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2020 წლის 11 სექტემბრის განჩინებით საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის 34-ე მუხლის მე-3 ნაწილის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად წარმოებაში იქნა მიღებული სს „...ის“ საკასაციო საჩივარი.

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2021 წლის 21 იანვრის განჩინებით სს „...ის“ საკასაციო საჩივარი მიჩნეულ იქნა დასაშვებად და მისი განხილვა დაინიშნა მხარეთა დასწრების გარეშე.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლო საქმის მასალების გაცნობის, საკასაციო საჩივრის საფუძვლების შესწავლისა და გასაჩივრებული განჩინების კანონიერება-დასაბუთებულობის შემოწმების შედეგად მიიჩნევს, რომ სს „...ის“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 24 დეკემბრის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქმის მასალებში ასახულ შემდეგ ფაქტობრივ გარემოებებზე: ერთი მხრივ, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტსა (შემდგომში „შემსრულებელი“) და, მეორე მხრივ, სს „...ის“ შორის 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებულ იქნა #შს/17-175(2121) ხელშეკრულება, რომლის თანახმადაც, დაცვის პოლიცია იღებდა ვალდებულებას ...ის ობიექტების დაცვის თაობაზე, ასევე ვალდებულებას, განეხორციელებინა საბილეთო საღაროების სიგნალიზაციით მომსახურება და საღაროების ინკასაცია (შემდგომში „მომსახურება“). ხელშეკრულების 7.3 პუნქტის თანახმად „დამკვეთს“ უნდა გადაეხადა დაცვის მომსახურების საფასური ყოველთვიურად, არასრული თვის შემთხვევაში კი, მომსახურების ღირებულება უნდა ანაზღაურებულიყო მომსახურების გაწეულ დღეთა პროპორციულად.

2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული #შს/17-175(2121) ხელშეკრულების მიხედვით, ანგარიშსწორება მიმწოდებელთან უნდა განხორციელებულიყო ყოველთვიურად, არასრული თვის შემთხვევაში მომსახურების ღირებულება ანაზღაურდებოდა მომსახურებაგაწეულ დღეთა პროპორციულად, შესაბამისი თვის მიღება-ჩაბარების აქტის (დედანი) შედგენიდან და

შემსყიდველისათვის წარდგენიდან 20 საბანკო დღის განმავლობაში.

ამასთან, საკასაციო პალატა ხაზგასმით მიუთითებს, რომ საქალაქო სასამართლოს მიერ უდავოდ დადგენილ ფაქტობრივ გარემოებად იქნა დადგენილი და შემდგომში, გასაჩივრებულ განჩინებაში სააპელაციო სასამართლოს მიერ ასევე უდავოდ ფაქტობრივ გარემოებად იქნა ასახული, რომ სს „...ას“ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მიმართ 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული #შს/17-177(2121) ხელშეკრულების საფუძველზე, 2018 წლის 16 აპრილის მდგომარეობით ერიცხებოდა ინკასაციის, 2017 წლის დეკემბრის თვის დებიტორული დავალიანება - 2 284.48 ლარი.

საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ განსახილველი დავა წარმოშობილია მხარეთა შორის არსებული სახელშეკრულებო ურთიერთობიდან, რომლის საფუძველზეც, სს „...ამ“ იკისრა ვალდებულება, საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მხრიდან კონკრეტული ვალდებულებების შესრულების სანაცვლოდ გადაეხადა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული მომსახურების ღირებულება. საგულისხმოა, რომ მხარეთა შორის სადავოდ იქცა 2 284.48 ლარი, როგორც მოპასუხის მიერ მოსარჩელისათვის გადაუხდელი მომსახურების თანხა, თუმცა განსხვავებით სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისაგან, რომელიც სარჩელში მიუთითებს, რომ მოპასუხეს მის მიმართ გააჩნია დავალიანება მოთხოვნილი თანხის ოდენობით, კასატორი - სს „...ა“ მიიჩნევს, რომ მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, კომპანიას უფლება ჰქონდა დაცვის პოლიციის მიერ დაცულ ობიექტებზე მომხდარი ქურდობის შემთხვევით გამოწვეული დანაკლისი სარჩელით მოთხოვნილი თანხის ოდენობით უაქცეპტო ფორმით გამოექვეთა მომსახურების საერთო ღირებულებიდან. შესაბამისად, საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს ქვედა ინსტანციის სასამართლოთა მიერ მოსარჩელის მიმართ სს „...ის“ დავალიანების არსებობის უდავოდ ფაქტობრივ გარემოებად მიჩნევას და აღნიშნულის საპირისპიროდ, განმარტავს, რომ სწორედ დავალიანების არსებობა-არარსებობის ფაქტი იყო ის უმნიშვნელოვანესი გარემოება, რომელზე სადავობამაც გამოიწვია მხარეთა შორის დავის წარმოშობა. ამასთან, ხსენებული გარემოება წარმოადგენს არა სამართალწარმოების პროცესში გამოვლენილ და მხარეთა შორის სადავოდ ქცეულ რიგით ფაქტობრივ გარემოებას, არამედ ისეთ საკითხს, რომელთან დაკავშირებით მხარეთა შეუთანხმებლობასაც უშუალოდ შედეგად მოჰყვა მხარეთა შორის დავის წარმოქმნა. აქვე, ყურადსაღებია დავალიანების არარსებობასთან დაკავშირებით მოპასუხის მტკიცება, კერძოდ, სს „...ა“ მიუთითებს, რომ მის ობიექტებზე მომხდარი ქურდობის შემთხვევის გამო, მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების პირობების შესაბამისად, სადავო თანხა ამავე ხელშეკრულების საერთო ღირებულებიდან უაქცეპტო ფორმით გამოიქვეთა.

ამდენად, საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ განსახილველ დავასთან მიმართებით გამართული სამართალწარმოება მთლიანად ემსახურება იმ საკითხის გამორკვევას, გააჩნია თუ არა სს „...ას“ მოსარჩელის მიმართ დავალიანება. მითითებული საკითხის გადასაწყვეტად კი, არსებითა დადგინდეს, ხელშეკრულების თანახმად, ჰქონდა თუ არა მოპასუხე სს „...ას“ მომსახურების საერთო ღირებულებიდან სარჩელით მოთხოვნილი თანხის გამოქვეითვის უფლება. შესაბამისად, საკასაციო პალატის მოსაზრებით, მხარეთა შორის უდავოა მხოლოდ ერთი ფაქტი, რომ სარჩელით მოთხოვნილი თანხა მოპასუხეს მოსარჩელისათვის არ გადაუხდია, თუმცა საკითხი იმის შესახებ, აღნიშნული თანხა წარმოადგენს თუ არა დავალიანებას, დამოკიდებულია სს „...ის“ მხრიდან ხსენებული თანხის გამოქვეითვის უფლების არსებობა-არარსებობაზე, რაც საქმესთან დაკავშირებული ფაქტობრივი გარემოების მართებული სამართლებრივი შეფასების შედეგად უნდა გადაწყდეს.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად, სასამართლოში ადმინისტრაციული დავის საგანი შეიძლება იყოს ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადება, შესრულება ან შეწყვეტა. ამავე კოდექსის 25¹ მუხლის მე-2 ნაწილის პირველი წინადადების მიხედვით, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებასთან, შესრულებასთან და შეწყვეტასთან დაკავშირებული დავები განიხილება საერთო სასამართლოების მიერ ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. ამასთან, ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დეფინიცია ასახულია საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის მე-2 მუხლის პირველი ნაწილის „ზ“ ქვეპუნქტში, რომლის თანახმად, ადმინისტრაციული ხელშეკრულება არის ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ საჯარო უფლებამოსილების განხორციელების მიზნით ფიზიკურ ან იურიდიულ პირთან, აგრეთვე სხვა ადმინისტრაციულ ორგანოსთან დადებული სამოქალაქო-სამართლებრივი ხელშეკრულება.

საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ ერთი მხრივ, სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტსა და, მეორე მხრივ, სს „...ას“ შორის 2017 წლის 27 ივნისს გაფორმებული #შს/17-175(2121) ხელშეკრულება წარმოადგენს ადმინისტრაციულ ხელშეკრულებას, რომლის შესრულებასთან დაკავშირებით წარმოშობილი დავები უნდა გადაწყდეს ადმინისტრაციული სამართალწარმოების წესით. საქართველოს ზოგადი ადმინისტრაციული კოდექსის 65-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ადმინისტრაციული ორგანოს მიერ ადმინისტრაციული ხელშეკრულების დადებისას გამოიყენება ამ კოდექსის ნორმები და საქართველოს სამოქალაქო კოდექსით გათვალისწინებული დამატებითი მოთხოვნები ხელშეკრულებათა შესახებ.

საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 316-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, ვალდებულების ძალით კრედიტორი უფლებამოსილია მოსთხოვოს მოვალეს რაიმე მოქმედების შესრულება. ამავე კოდექსის 361-ე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად კი, ვალდებულება უნდა შესრულდეს ჯეროვნად, კეთილსინდისიერად, დათქმულ დროსა და ადგილას.

განსახილველ შემთხვევაში, კასატორი სადავოდ არ ხდის იმ გარემოებას, რომ ...ას სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისათვის სრულად არ გადაუხდია 2017 წლის 27 ივნისის #მს/17-175(2121) ხელშეკრულების მომსახურების საფასური და მიუთითებს, რომ მან საერთო ღირებულებიდან გამოქვითა ...ის ...ო ...ში ...ზე მომხდარი ქურდობის შედეგად მიყენებული მატერიალური ზიანის ოდენობა, რომელმაც აუდიტორულ-საკონსულტაციო კორპორაცია „...ის“ 2017 წლის 4 ოქტომბრის დასკვნის შესაბამისად, დღგ-ის ჩათვლით შეადგინა 2 284.48 ლარი. საკასაციო სასამართლო აღნიშნავს, რომ მხარეთა შორის სადავო, გააჩნდა თუ არა სს „...ას“ ქურდობით მიყენებული მატერიალური ზიანის მომსახურების ხელშეკრულების საერთო საფასურიდან უპირობოდ (უაქცეპტო ფორმით) გამოქვითვის უფლება.

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ რომ მხარეებს შორის გაფორმებული ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობების 9.3 მუხლის თანახმად, წინამდებარე ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების არაჯეროვანი ან არაკეთილსინდისიერი შესრულების გამო შემსყიდველისათვის მიყენებულ ზიანს სრულად ანაზღაურებს მიმწოდებელი.

ამავე ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობების 3.5.5 მუხლისა და 9.1 მუხლის თანახმად, მიმწოდებელი ვალდებულია უპირობოდ ანაზღაუროს ხელშეკრულების დანართი #2-ში აღნიშნულ ობიექტებზე შემსყიდველის მიერ აღმოჩენილი მატერიალური აქტივების დანაკლისი საბაზრო ფასის გათვალისწინებით და დაზიანებული ნივთის საბაზრო ღირებულება, გარდა „ფორსმაჟორული“ სიტუაციებით მიყენებული ზარალისა. ამასთან, ამავე ხელშეკრულების 9.2 პუნქტის თანახმად, შემსყიდველი უფლებამოსილია უპირობოდ (უაქცეპტო წესით) გამოქვითოს მიმწოდებლისათვის ასანაზღაურებელი თანხიდან 9.1 პუნქტში მითითებული მიზეზით მიყენებული მატერიალური ზიანის ოდენობა, მიმწოდებლისათვის წერილობითი პრეტენზიის წარდგენიდან ერთი თვის ვადის გასვლის შემდეგ.

საკასაციო პალატა მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, ორ პირს შორის არსებული ურთიერთმოთხოვნა შეიძლება გაქვითვით შეწყდეს, თუ დამდგარია ამ მოთხოვნათა შესრულების ვადა. ამავე მუხლის მე-2 ნაწილის თანახმად, ვალდებულებათა გაქვითვა შესაძლებელია მაშინაც, როცა ერთ-ერთი მოთხოვნის შესრულების ვადა ჯერ არ დამდგარა, მაგრამ ამ მოთხოვნის უფლების მქონე მხარს უჭერს გაქვითვას. ვალდებულებათა გაქვითვა ხორციელდება მეორე მხარისათვის შეტყობინებით. მითითებულ ნორმაზე დაყრდნობით, საკასაციო პალატა იზიარებს სააპელაციო სასამართლოს განმარტებას, რომ ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვა წარმოადგენს ცალმხრივ გარიგებას, რა დროსაც სამართლებრივი შედეგის დადგომისათვის სავალდებულოა ერთი პირის მიერ ნების გამოვლენა, ხოლო მეორე პირის მიერ მისი მიღება, თუმცა საკასაციო სასამართლო დამატებით აღნიშნავს, რომ ზემოხსენებული სამართლებრივი ნორმის დისპოზიცია უშვებს იმის შესაძლებლობასაც, რომ მხარეთა ურთიერთმოთხოვნები არა ცალმხრივი მიღებასავალდებულო ნების გამოვლენით, არამედ ორმხრივი ხელშეკრულებით გაიქვითოს. მართალია, აღნიშნული საკითხის მარეგულირებელ საკანონმდებლო დანაწესებს საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლი პირდაპირ არ შეიცავს, თუმცა ნების ავტონომიის პრინციპის შუქქვეშ მოაზრებული ხელშეკრულების თავისუფლების პრინციპი აბსოლუტურად დასაშვებს ხდის მხარეთა ორმხრივი შეთანხმებით ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვის საკითხის სახელშეკრულებო დონეზე მოწესრიგებას.

საკასაციო პალატა, ასევე, მიუთითებს, რომ საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, ორ პირს შორის არსებული ურთიერთმოთხოვნების გაქვითვის გზით შეწყვეტისათვის ნორმის ზოგადი აუცილებელი მოთხოვნაა, რომ მოთხოვნათა შესრულების ვადა დამდგარი იყოს. თუმცა ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი ითვალისწინებს საგამონაკლისო რეჟიმს, როდესაც ვალდებულებათა გაქვითვა დასაშვებია შესრულების ვადის დადგომამდე. საკასაციო სასამართლო ვერ გაიზიარებს სააპელაციო პალატის განმარტებას მასზე, რომ ამ ნორმის დანაწესი (442-ე მუხლის მე-2 ნაწილი) განსახილველ დავაზე ვერ გავრცელდებოდა, რადგან მოსარჩელე მხარს არ უჭერდა გაქვითვას, ე.ი. არ არსებობდა მისი ნება, რაც აუცილებელი პირობა იყო ამ ნორმით ურთიერთობის მოწესრიგებისათვის. აღნიშნულის საწინააღმდეგოდ, საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ განსხვავებით სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლის პირველი ნაწილისაგან, ამავე მუხლის მე-2 ნაწილი სავალდებულო პირობად ადგენს მოთხოვნათა ურთიერთგაქვითვასთან მიმართებით არა მხოლოდ რომელიმე მხარის მიერ ნების გამოვლენას, არამედ, ასევე, მეორე მხარის მიერ გამოვლენილ ნებაზე თანხმობის გაცხადებას. ამგვარი რეგულირება საგამონაკლისო რეჟიმის ამოქმედებას, ფაქტობრივად, ორივე მხარის მიერ ნების გამოვლენას უჭვემდებარებს. შესაბამისად, ურთიერთმოთხოვნათა გაქვითვის შესაძლებლობაზე ხელშეკრულებით მხარეთა ორმხრივი შეთანხმება საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის 442-ე მუხლის მე-2 ნაწილის საგამონაკლისო რეჟიმის ნაირსახეობად უნდა იქნეს მიჩნეული, რომლის საფუძველზეც, მხარეებს ენიჭებათ სახელშეკრულებო თავისუფლება ორმხრივი შეთანხმების გზით

საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ მხარეთა შორის გაფორმებული ხელშეკრულების სპეციფიკური პირობებით (3.5.5 და 9.1 მუხლებით) სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა თანხმობა განაცხადა ხელშეკრულების #2 დანართში გათვალისწინებულ ...ის ობიექტებზე შემსყიდველის მიერ აღმოჩენილი მატერიალური აქტივების დანაკლისის (გარდა „ფორსმაჟორული“ სიტუაციებით მიყენებული ზარალისა) საბაზრო ფასის გათვალისწინებით მომსახურების საფასურიდან უპირობოდ (უაქცეპტო წესით) გამოქვითვის შესაძლებლობაზე. ამდენად, სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი უშუალოდ ...ის ობიექტებზე დანაკლისის აღმოჩენის შემდგომ, მართალია, არ დაეთანხმა ზარალის მომსახურების საერთო საფასურიდან

გამოქვითვას, თუმცა ადმინისტრაციულ ორგანოს ჯერ კიდევ სახელშეკრულებო ურთიერთობის ჩამოყალიბების ეტაპზე წინასწარ ჰქონდა გამოხატული ცალსახა ნება ურთიერთმოთხოვნათა უპირობო (უაქცეპტო წესით) გაქვითვის თაობაზე, რაც მას სახელშეკრულებო ბოჭვის პირობებში, ავალდებულებდა ემოქმედა სახელშეკრულებო დათქმების შესაბამისად. აქვე, საკასაციო სასამართლო დამატებით მიუთითებს, რომ 2017 წლის 27 ივნისის #მს/17-175(2121) მომსახურების ხელშეკრულება ძალაშია და მისი კანონიერება მხარეთა შორის სადავო არ გამხდარა, კერძოდ, მხარეებს არ მიუთითებიათ ხელშეკრულების ან მისი რომელიმე კონკრეტული პირობის ბათილობის შესახებ.

ამდენად, საქმეში წარმოდგენილი მტკიცებულებებისა და მხარეთა შორის გაფორმებული 2017 წლის 27 ივნისის მომსახურების ხელშეკრულების პირობების საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ რამდენადაც სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა ვერ უზრუნველყო ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულების ჯეროვნად შესრულება, კერძოდ, ...ის განსაზღვრული ობიექტის დაცვა, რამაც სს „...ს“ მიაყენა მატერიალური ზიანი, ხელშეკრულების 3.5.5 და 9.2 მუხლების თანახმად, სს „...ა“ უფლებამოსილი იყო მიყენებული ზიანის ოდენობა (საბაზრო ღირებულების გათვალისწინებით) უპირობოდ (უაქცეპტო წესით) გამოექვითა სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისათვის გადასახდელი მომსახურების საფასურიდან.

ამასთან, საკასაციო პალატა მიუთითებს, რომ იდენტურ საქმესთან დაკავშირებით, საქართველოს უზენაეს სასამართლოს ჩამოყალიბებული აქვს ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკა და მიდგომები. კერძოდ, საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 15 იანვრის #ბს-371-371(კ-18) გადაწყვეტილებით სს „...ს“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდა; გაუქმდა თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციული საქმეთა პალატის 2018 წლის 23 იანვრის განჩინება და მიღებულ იქნა ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სარჩელი არ დაკმაყოფილდა. მითითებულ გადაწყვეტილებაში საკასაციო პალატამ განმარტა, რომ „იმ პირობებში როდესაც ხელშეკრულების მხარეები შეთანხმდნენ მის ყველა არსებით პირობაზე, მათ შორის შესაბამისი პირობების დადგომისას სს „...ს“ მიერ მისთვის მიყენებული ზარალის უაქცეპტო წესით გაქვითის უფლებამოსილებაზე, სააპელაციო პალატის მჯელობა სს „...ს“ მიერ შეგებებული სარჩელის არარსებობის გამო, გამოქვითული თანხის დაკისრების თაობაზე, არ შეესაბამება მხარეთა მიერ ხელმოწერილ ხელშეკრულებას, რომლის კანონიერება არ არის სადავო და მხარეები არ მიუთითებენ მისი სრულად ან ნაწილობრივ ბათილობის შესახებ“.

განსახილველ საქმეში წარმოდგენილი წერილობითი მტკიცებულებებით უტყუარად დადასტურებულია სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მიერ სახელშეკრულებო ვალდებულებათა დარღვევა, ხელშეკრულების მხარემ ვერ უზრუნველყო ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების საფუძველზე, განსაზღვრული ობიექტების დაცვა, რის შედეგადაც სს „...ს“ მიაღდა მატერიალური ზიანი. შესაბამისად, მხარეთა შორის გაფორმებული 2015 წლის 2 ივლისის ხელშეკრულების 9.2 პუნქტის თანახმად, სს „...ა“ უფლებამოსილი იყო უაქცეპტო წესით გამოექვითა სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტისათვის გადასახდელი თანხებიდან მიყენებული ზიანის ოდენობა.“

ამასთან, საკასაციო პალატა საგულისხმოდ მიიჩნევს პასუხი გასცეს მოწინააღმდეგე მხარის - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მიერ საკასაციო შესაგებელში გამოთქმულ პოზიციას, კერძოდ, დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის მოსაზრებით, განსახილველ საქმესთან მიმართებით კასატორი არასწორად იშველიებს საქართველოს უზენაეს სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის მიერ განხილულ #ბს-371-371(კ-18) საქმეს, როგორც იდენტურ საქმეზე მიღებულ გადაწყვეტილებას. საკასაციო შესაგებელში მითითებულია, რომ განსახილველ შემთხვევაში, სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტს აღებული ჰქონდა არა მხოლოდ ...ის ობიექტების დაცვის, არამედ, აგრეთვე, ნაღდი ფულისა და სხვა ფასეულობების ინკასაციის ვალდებულება. დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის განმარტებით, წარმოდგენილ სარჩელზე დართულია ყველა დოკუმენტი, რომელიც ადასტურებს, რომ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტმა ხელშეკრულება შეასრულა ჯეროვნად ინკასაციის ნაწილში, თუმცა მიუხედავად ამისა, ...ამ გაწეული ინკასაციის მომსახურების საფასური სრულად არ ჩარიცხა. რაც შეეხება ობიექტების დაცვის მომსახურების ნაწილს, ...ამ მომსახურების ...ის ობიექტების დაცვის საფასური სამმართველოს გადაუხადა სრულად.

საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის ზემოთმითითებულ არგუმენტაციას და მის საპირისპიროდ განმარტავს, რომ მართალია, 2017 წლის 27 ივნისის ხელშეკრულების საგანს წარმოადგენდა მომსახურება, რომელიც, თავის მხრივ, ...ის ობიექტების დაცვასთან ერთად მოიცავდა საბილეთო სალაროების სიგნალიზაციით მომსახურებასა და სალაროების ინკასაციის პროცედურების ჩატარების ვალდებულებასაც, თუმცა ხელშეკრულების თანახმად, გაწეული ყოველი კონკრეტული ტიპის მომსახურებისათვის ანგარიშსწორება სს „...ს“ მიერ უშუალოდ საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტთან წარმოებდა. ამდენად, გადამწყვეტი მნიშვნელობა ვერ მიენიჭება იმას, თუ ტექნიკურად რომელი მომსახურებისათვის იქნა თანხა სრულად გადახდილი და რომელი მომსახურებისათვის განკუთვნილი თანხიდან იქნა გამოქვითული სს „...ს“ ობიექტებზე აღმოჩენილი მატერიალური ფასეულობების დანაკლისი. ფაქტია, რომ მომსახურების ღირებულების ადრესატი ყველა შემთხვევაში იყო ერთი - სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტი. ამასთან, საკასაციო პალატა არასაკმარისად მიიჩნევს მარტოდენ მომსახურების მოალოების განსხვავებულობის საფუძვლით განსახილველ დაასთან მიმართებით

საქართველოს უზენაესი სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის #ბს-371-371(კ-18) გადაწყვეტილებაში გაკეთებული განმარტებების გამოყენების დაუშვებლობის მტკიცებას. რამდენადაც ორივე შემთხვევაში სადავო იყო ...ის ობიექტზე მომხდარი ქურდობის გამო ...ისათვის მიყენებული ზარალის (მატერიალური ფასეულობების დანაკლისის) მომსახურების საფასურიდან გამოქვითვის შესაძლებლობა, საკასაციო პალატა თვლის, რომ მოხმობილ გადაწყვეტილებაში განვითარებული მსჯელობა სრულად შეესატყვისება განსახილველი დავის სპეციფიკას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ სს „...ის“ საკასაციო საჩივარი უნდა დაკმაყოფილდეს, გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 24 დეკემბრის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება, რომლითაც საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სარჩელი არ უნდა დაკმაყოფილდეს.

ამასთან, საკასაციო სასამართლო მიუთითებს საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველ ნაწილზე, რომლის თანახმად, იმ მხარის მიერ გაღებული ხარჯების გადახდა, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, ეკისრება მეორე მხარეს, თუნდაც ეს მხარე განთავისუფლებული იყოს სახელმწიფო ბიუჯეტში სასამართლო ხარჯების გადახდისაგან. თუ სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მაშინ ამ მუხლში აღნიშნული თანხა მოსარჩელეს მიეკუთვნება სარჩელის იმ მოთხოვნის პროპორციულად, რომელიც სასამართლოს გადაწყვეტილებით იქნა დაკმაყოფილებული, ხოლო მოპასუხეს – სარჩელის მოთხოვნის იმ ნაწილის პროპორციულად, რომელზედაც მოსარჩელეს უარი ეთქვა. იმ მხარის წარმომადგენლის დახმარებისათვის გაწეულ ხარჯებს, რომლის სასარგებლოდაც იქნა გამოტანილი გადაწყვეტილება, სასამართლო დააკისრებს მეორე მხარეს გონივრულ ფარგლებში, მაგრამ არაუმეტეს დავის საგნის ღირებულების 4 პროცენტისა, ხოლო არაქონებრივი დავის შემთხვევაში – განსახილველი საქმის მნიშვნელობისა და სირთულის გათვალისწინებით, 2 000 ლარამდე ოდენობით.

ამდენად, ზემოაღნიშნული სამართლებრივი საფუძვლის გათვალისწინებით, საკასაციო პალატა მიიჩნევს, რომ მოსარჩელეს - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტს სს „...ის“ სასარგებლოდ უნდა დაეკისროს მოპასუხის მიერ სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის - 150 (ას ორმოცდაათი) ლარისა და საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის - 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება, სულ - 450 (ოთხას ორმოცდაათი) ლარის ოდენობით.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი :

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს ადმინისტრაციული საპროცესო კოდექსის პირველი მუხლის მე-2 ნაწილით, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 53-ე მუხლის პირველი ნაწილით, 411-ე მუხლით და

გ ა დ ა წ ყ ვ ი ტ ა :

1. სს „...ის“ საკასაციო საჩივარი დაკმაყოფილდეს;
2. გაუქმდეს თბილისის სააპელაციო სასამართლოს ადმინისტრაციულ საქმეთა პალატის 2019 წლის 24 დეკემბრის განჩინება და მიღებულ იქნეს ახალი გადაწყვეტილება;
3. საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტის სარჩელი არ დაკმაყოფილდეს;
4. მოსარჩელეს - საქართველოს შინაგან საქმეთა სამინისტროს სსიპ დაცვის პოლიციის დეპარტამენტს დაეკისროს მოპასუხის - სს „...ის“ მიერ სააპელაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის - 150 (ას ორმოცდაათი) ლარისა და საკასაციო სასამართლოში საქმის განხილვისათვის გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის - 300 (სამასი) ლარის ანაზღაურება, სულ - 450 (ოთხას ორმოცდაათი) ლარის ოდენობით;
5. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს გადაწყვეტილება საბოლოოა და არ საჩივრდება.

თავმჯდომარე	მ. ვაჩაძე
მოსამართლეები:	ნ. სხირტლაძე
	ა. წულაძე

